III 27189

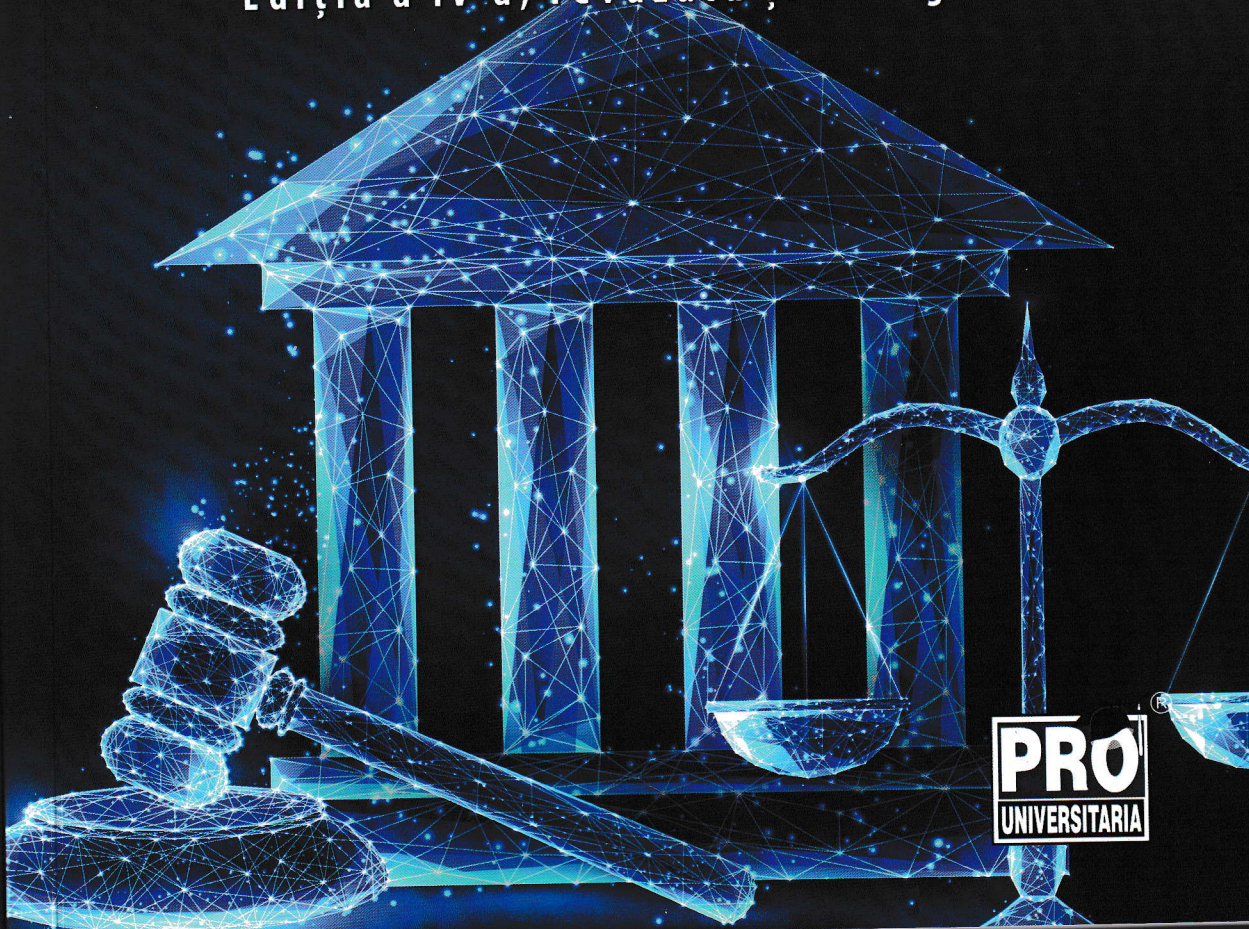
Ioan Ciochină-Barbu Cristian Jora

ȘTIINȚE JURIDICE

DREPT CIVIL

PARTEA GENERALĂ

Ediția a IV-a, revăzută și adăugită

PRO UNIVERSITARIA

III 27189d1

Ioan CIOCHINĂ-BARBU, Cristian JORA

DREPT CIVIL
PARTEA GENERALĂ

Ediția a IV-a,
revăzută și adăugită

C-2899651

L 89965
UNIVERSITATEA
"DUNĂREA DE JOS" GALAȚI
BIBLIOTECĂ 2

PRO UNIVERSITARIA 2024
BUCUREȘTI

CUPRINS

CAPITOLUL I
INTRODUCERE ÎN DREPTUL CIVIL 15

Secţiunea I
Noţiunea, rolul, principiile şi delimitarea dreptului civil de alte ramuri de drept 15
§ 1. Delimitarea dreptului civil 15
1. Semnificaţia noţiunii de drept în general 15
2. Noţiunea de drept civil 16
2.1. Dreptul public şi dreptul privat 16
2.2. Definiţia dreptului civil 17
3. Accepţiunile sintagmei drept civil 20
4. Rolul dreptului civil 20
5. Principiile dreptului civil român 22
5.1. Principiile fundamentale ale dreptului civil 24
§ 2. Delimitarea dreptului civil faţă de alte ramuri de drept 31
1. Necesitatea şi criteriile delimitării 31
2. Ramurile de drept faţă de care se delimitează dreptul civil 34
2.1. Dreptul civil şi dreptul constituţional 34
2.2. Dreptul civil şi dreptul administrativ 35
2.3. Dreptul civil şi dreptul financiar 36
2.4. Dreptul civil și dreptul comercial 37
2.5. Dreptul civil şi dreptul familiei 39
2.6. Dreptul civil şi dreptul muncii 39
2.7. Dreptul civil şi dreptul securităţii sociale 40
2.8. Dreptul civil şi dreptul procesual civil 41
2.9. Dreptul civil şi dreptul internaţional privat 41
2.10. Dreptul civil şi dreptul mediului 42

Secţiunea a II-a
Teoria legii civile 43
1. Izvoarele dreptului civil 43
1.1. Noţiunea de izvor al dreptului civil 43
1.2. Forme de exprimare a izvoarelor dreptului (categorii) 45
1.3. Actele normative – izvoare ale dreptului civil 47

Secţiunea a III-a
Aplicarea Legii civile *58*
§ 1. Aplicarea legii civile în timp 58
1. Chestiuni prealabile 58
2. Intrarea şi ieşirea din vigoare a legii civile 58
3. Principiile şi excepţiile de la aplicarea legii în timp 63
3.1. Principiul neretroactivităţii legii civile noi 63
3.2. Principiul aplicării imediate a legii civile noi 65
§ 2. Aplicarea legii civile în spaţiu. Principiu şi excepţii 67
§ 3. Aplicarea legii civile asupra persoanelor 68

Secţiunea a IV-a
Interpretarea legii civile *69*
1. Noţiunea de interpretare a legii civile 69
2. Necesitatea interpretării legii civile 70
3. Clasificarea interpretării legii civile 71
3.1. În funcţie de forţa sa dată de organul de la care provine, distingem interpretarea oficială şi neoficială. 71
3.2. În funcţie de rezultatul interpretării distingem – interpretarea literală (declarativă), interpretarea extensivă şi interpretarea restrictivă. 73
3.3. După metoda de interpretare folosită se poate vorbi despre: 75

CAPITOLUL II
RAPORTUL JURIDIC CIVIL 86

Secţiunea I
Definiţia, caracterele şi izvoarele raportului juridic civil *86*
1. Definiţia raportului civil 86
2. Caracterele raportului juridic civil 86
3. Izvoarele raportului juridic civil 88
3.1. Definiţia noţiunii de izvor al raportului juridic civil 88
3.2. Clasificarea izvoarelor raporturilor juridice civile concrete 89

Secţiunea a II-a
Structura raportului juridic civil *91*
§ 1. Subiectele raportului juridic civil 91
1. Definiţia şi categorii ale subiectelor de drept civil 91
1.1. Definiţii 91
1.2. Categoriile subiectelor de drept civil 92

2. Determinarea, pluralitatea şi schimbarea subiectelor raportului juridic civil. 93
2.1. Determinarea subiectelor de drept civil 93
2.2. Pluralitatea subiectelor raportului juridic civil 93
2.3. Schimbarea subiectelor raportului juridic civil 98
3. Capacitatea civilă a subiectelor raportului juridic civil 100
3.1. Capacitatea civilă a persoanei fizice 100
3.2. Capacitatea civilă a persoanei juridice 101
§ 2. Conţinutul raportului juridic civil 102
1. Noţiune 102
2. Dreptul subiectiv civil 103
2.1. Definiţia dreptului subiectiv civil 103
2.2. Clasificarea drepturilor subiective civile. Criterii 104
2.3. Recunoaşterea drepturilor subiective civile 113
2.4. Ocrotirea şi garantarea drepturilor subiective civile 114
2.5. Exercitarea drepturilor subiective 115
2.6. Abuzul de drept 116
3. Obligaţia civilă 117
3.1. Definiţia obligaţiei civile 117
3.2. Categorii de obligaţii civile 118
§ 3. Obiectul raportului juridic civil. Bunurile. 123
1. Unele aspecte generale privind obiectul raportului juridic civil 123
1.1. Definiţia obiectului raportului juridic civil 123
1.2. Definiţia bunului în dreptul civil. Relaţia dintre bunuri şi patrimoniu 124
2. Clasificarea bunurilor 125
2.1. Categorii de bunuri şi criterii de clasificare 125

CAPITOLUL III
ACTUL JURIDIC CIVIL 139

Secţiunea I
Definiţia şi clasificarea actelor juridice civile 139
1. Noţiunea actului juridic civil 139
2. Clasificarea actelor juridice 141
2.1. În funcţie de numărul părţilor distingem acte juridice unilaterale, bilaterale şi multilaterale. 141
2.2. În funcţie de scopul urmărit la încheierea lor se disting acte juridice cu titlu oneros şi acte juridice cu titlu gratuit 144

2.3. În funcţie de efectele lor, actele civile se clasifică în: constitutive, translative şi declarative. 147
2.4. În funcţie de importanţa lor, actele juridice pot fi de conservare, de administrare şi de dispoziţie 147
2.5. În funcţie de conţinutul lor, actele juridice se împart în acte juridice patrimoniale şi nepatrimoniale. 149
2.6. În funcţie de modul (forma) de încheiere, actele juridice civile se clasifică în: consensuale, solemne şi reale 149
2.7. În funcţie de momentul în care îşi produc efectele, actele juridice civile se divid în: acte între vii (inter vivos) şi acte pentru cauză de moarte (mortis causa). 151
2.8. În funcţie de rolul voinţei părţilor în stabilirea conţinutului lor, actele juridice civile sunt: acte subiective şi acte condiţie 151
2.9. În funcţie de legătura lor cu modalităţile (termen, condiţie) distingem: acte pure şi simple şi acte afectate de modalităţi ... 152
2.10. În funcţie de raportul dintre ele se disting acte juridice civile principale şi accesorii 152
2.11. În funcţie de legătura lor cu cauza (scopul), actele juridice civile se clasifică în acte cauzale şi acte abstracte 153
2.12. În funcţie de modalitatea încheierii lor se disting acte juridice strict personale şi acte care pot fi încheiate şi prin reprezentare 153
2.13. În funcţie de reglementarea şi denumirea lor legală, actele juridice se clasifică în acte tipice (numite) şi acte atipice (nenumite) 154
2.14. În funcţie de modul de executare a actelor juridice, actele juridice civile se clasifică în: acte cu executare dintr-o dată (uno ictu) şi acte cu executare succesivă 155

Secţiunea a II-a
Cerinţele actului juridic civil 156
§ 1. Noţiunea de condiţie de valabilitate a actului juridic civil 156
1. Criteriile de clasificare a condiţiilor actului juridic civil sunt: 156
§ 2. Condiţiile de formă şi de validitate a actului juridic civil 157
1. Capacitatea de a încheia actul juridic civil 157
1.1. Noţiunea de capacitate de a încheia un act juridic civil 157
1.2. Regula capacităţii de a încheia acte juridice şi excepţia incapacităţii 158

2. Consimţământul 160
2.1. Consimţământul şi voinţa juridică. Corelaţia dintre acestea 160
2.2. Formarea şi principiile voinţei juridice 160
2.3. Definiţia consimţământului 164
2.4. Viciile de consimţământ 170
3. Obiectul actului juridic civil 189
3.1. Definiţie 189
3.2. Clasificarea condiţiilor de valabilitate 190
3.3. Analiza condiţiilor de valabilitate ale obiectului actului juridic civil 190
4. Cauza (scopul) actului juridic civil 196
4.1. Definiţie 196
4.2. Elementele cauzei actului juridic civil 198
4.3. Condiţiile de valabilitate ale cauzei actului juridic civil 199
4.4. Proba cauzei 201
5. Forma actului juridic civil 201
5.1. Noţiune 201
5.2. Principiul consensualismului (principiul libertăţii actelor juridice civile) 202
5.3. Clasificarea condiţiilor de formă ale actului juridic civil 203

Secţiunea a III-a
Modalităţile actului juridic civil 211
1. Definiţia noţiunii de modalitate a actului juridic 211
2. Termenul 212
2.1. Noţiune 212
2.2. Clasificare 213
2.3. Efectele termenului 215
3. Condiţia 217
3.1. Noţiune 217
3.2. Clasificarea condiţiilor 218
3.3. Efectele condiţiei 226
3.4. Termenul şi condiţia – comparaţie 230
4. Sarcina 231
4.1. Definiţie 231
4.2. Clasificare 231
4.3. Efectele sarcinii 233
4.4. Comparaţie între condiţie şi sarcină 233

Secţiunea a IV-a
Efectele actului juridic civil *234*
1. Noţiuni introductive despre efectele actului juridic civil 234
1.1. Noţiunea de efecte ale actului juridic civil 234
1.2. Moduri de determinare (stabilire) a efectelor actului juridic civil 235
1.3. Regulile de interpretare a actului juridic civil 236
2. Principiile efectelor actului juridic civil şi excepţiile de la acestea 240
2.1. Generalităţi 240
2.2. Principiul forţei obligatorii: (Pacta sunt servanda) 241
2.3. Principiul irevocabilităţii actului juridic civil 248
2.4. Principiul relativităţii efectelor actului juridic civil 252

Secţiunea a V-a
Nulitatea actului juridic civil *266*
1. Generalităţi 266
1.1. Definiţie 266
1.2. Funcţiile nulităţilor 267
2. Nulitatea şi celelalte sancţiuni de drept civil 268
2.1. Nulitatea şi rezoluţiunea 268
2.2. Nulitatea şi rezilierea 269
2.3. Nulitatea şi revocarea 269
2.4. Nulitatea şi caducitatea 270
2.5. Nulitatea şi inopozabilitatea 271
3. Clasificarea nulităţilor actului juridic civil 272
3.1. Nulitatea absolută şi nulitatea relativă 272
3.2. Nulitatea parţială şi nulitatea totală 273
3.3. Nulitatea expresă şi nulitatea virtuală 273
3.4. Nulităţi de fond şi nulităţi de formă 275
3.5. Nulităţi amiabile şi nulităţi judiciare 275
3.6. Clauzele considerate nescrise 276
4. Cauzele de nulitate 278
4.1. Chestiuni introductive 278
4.2. Cauze de nulitate absolută 279
4.3. Cauze de nulitate relativă 281
5. Regimul juridic al nulităţii 282
5.1. Chestiuni prealabile 282

5.2. Regimul juridic al nulităţii absolute 282
5.3. Regimul juridic al nulităţii relative 284
6. Efecte nulităţii actului juridic civil 288
6.1. Definiţia efectelor nulităţii 288
6.2. Principiile efectelor nulităţii şi excepţiile lor 289
6.3. Principii de drept care înlătură regula quod nullum est, nullum producit effectum 298

CAPITOLUL IV
PROBELE 302
1.Consideraţii introductive 302
2. Prezentarea generală a probelor 302
2.1. Noţinea de probă 302
2.2. Aspecte generale privind elementele probei şi reguli comuune aplicabile probelor 303
3. Mijloacele de probă 305
3.1. Dovada cu înscrisuri 306
3.2. Proba cu martori (proba testimonială) 317
3.4.Prezumţiile 320
3.5. Mărturisirea 322
3.6. Expertiza 325
3.7. Mijloacele materiale de probă 326
3.8. Cercetarea la faţa locului 327
CAPITOLUL V
PRESCRIPŢIA EXTINCTIVĂ 328

Secţiunea I
Consideraţii generale 328
1. Definiţia prescripţiei extinctive. Reglementare 328
2. Natura juridică a prescripţiei extinctive 333
3. Efectul prescripţiei extinctive 333
3.1. Consideraţii introductive. Consecinţe 333
3.2. Principiile efectului prescripţiei extinctive 335

Secţiunea a II-a
Sfera de aplicare a prescripţiei extinctive 337
1. Noţiuni şi criterii de determinare 337
1.1. Noţiunea domeniului prescripţiei extinctive 337
1.2. Criteriile de determinare a domeniului prescripţiei extinctive 337

2. Domeniul prescripţiei extinctive în categoria drepturilor patrimoniale 338
2.1. Prescripţia extinctivă şi drepturile de creanţă 338
2.2. Prescripţia extinctivă şi drepturile reale accesorii 338
2.3. Prescripţia extinctivă şi drepturile reale principale 339
3. Domeniul prescripţiei extinctive în cadrul drepturilor nepatrimoniale 341
3.1. Regula imprescriptibilităţii drepturilor nepatrimoniale 341
3.2. Excepţii de la regulă 342
4. Probleme speciale privind domeniul prescripţiei extinctive 342
4.1. Apărarea dreptului subiectiv civil pe calea excepţiei 342
4.2. Acţiunea în constatare 344
4.3. Acţiunile mixte 345
4.4. Dualitatea de acţiuni 346
4.5. Acţiunea în repararea (compensarea) unui prejudiciu moral 347
4.6. Acţiunea în restituire ca urmare a anulării unui act juridic 347
4.7. Acţiunile privind un drept secundar (potestativ) 347

Secţiunea a III-a
Termenele de prescripţie extinctivă 348
1. Definiţia şi clasificarea termenelor de prescripţie extinctivă 348
1.1. Definiţia termenului de prescripţie extinctivă 348
1.2. Clasificarea termenelor de prescripţie extinctivă 349
2. Termenul general de prescripţie extinctivă 350
3. Termenele speciale de prescripţie extinctivă 351

Secţiunea a IV-a
Cursul prescripţiei 354
§ 1. Începutul prescripţiei extinctive 354
1. Regula generală privind începutul cursului prescripţiei extinctive 354
2. Reguli speciale privind începutul cursului prescripţiei extinctive 355
2.1. Situaţia dreptului la acţiune în executarea obligaţiilor de a da sau de a face 355
2.2. Situaţia dreptului la acţiunea în restituirea prestaţiilor 355
2.3. Situaţia dreptului la acţiunea în executarea prestaţiilor succesive 355
2.4. Situația dreptului la acțiune în materia asigurărilor contractuale 356

2.5. Situaţia dreptului la acţiunea în repararea pagubei cauzate printr-o faptă ilicită şi cazuri asimilate 356
2.6. Situaţia dreptului la acţiunea în anularea actului juridic 359
2.7. Situaţia dreptului la acţiunea în răspundere pentru vicii aparente 361
2.8. Situaţia dreptului la acţiunea în răspundere pentru vicii ascunse 362
2.9. Alte reguli speciale privitoare la începutul prescripţiei extinctive 363
§ 2. Suspendarea cursului prescripţiei extinctive 364
1. Definiţia suspendării cursului prescripţiei extinctive 364
2. Cauzele de suspendare 365
2.1. Cauze generale de suspendare 365
2.2. Cauze speciale de suspendare 368
3. Efectele suspendării cursului prescripţiei 369
3.1. Efectele generale ale suspendării cursului prescripţiei extinctive 369
3.2. Efectul special 370
§ 3. Întreruperea cursului prescripţiei extinctive 371
1. Definiţie 371
2. Cauzele de întrerupere a cursului prescripţiei extinctive 372
3. Efectele întreruperii cursului prescripţiei extinctive 374
§ 4. Repunerea în termenul de prescripţie 376
1. Definiţie 376
2. Domeniul repunerii în termen 377
3. Termenul de repunere în termenul de prescripţie extinctivă 378
4. Efectul repunerii în termenul de prescripţie extinctivă 379
§ 5. Împlinirea (calculul) prescripţiei extinctive 379
§ 6. Decăderea 381

BIBLIOGRAFIE 387